

The Project Gutenberg eBook of Heinosen perhe huvimatkalla

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Heinosen perhe huvimatkalla

Author: Frans Hodell

Release date: September 4, 2008 [eBook #26525]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK HEINOSSEN PERHE HUVIMATKALLA ***

Produced by Matti Järvinen and Distributed Proofreaders Europe.

HEINOSSEN PERHE HUVIMATKALLA

HUVINÄYTELMÄ 2:SSA NÄYTÖKSESSÄ

Mukaelma
Frans Hodellin mukaan

Ensimmäisen kerran julkaissut
U. W. Telén & C:o 1905.

Senssuurin hyväksymä, 5 p:nä Toukokuuta 1905, Kuopiossa.

HENKILÖT:

Heinonen, ruukinpatruuna. *Loviisa*, hänen vaimonsa. *Karoliina*, heidän tyttärensä. *Henrikson*, kauppias. *Emma*, hänen vaimonsa. *Hellsten*, varatuomari. *Heikkinen*, Henriksonin kirjanpitäjä. *Hellonen*, poliisikonstaapeli. *Heiskanen*, Heinosen renki. *Maiju*, palvelustyttö.

Tapahtuu Helsingissä.

ENSIMÄINEN NÄYTÖS.

(Huone Henriksonin kotona. Kaksi ovea kummallakin puolella ja kaksi perällä. Vasemmalla ikkuna ja oikealla kirjoituspöytä. Tavallisia huonekaluja. Peräovien välillä on kaappi).

1 kohtaus.

Emma ja *Maiju* (tulevat perältä).

(Emma puettuna kävelypukuun; Maiju kantaa koria).

Maiju. Kissa vieköön, kun on kuuma!...

Emma. Pelkäätkö, että ahvenet keitoksi kiehuvat korissa?

Maiju. En, mutta olisihan torilla ollut kantajiakin ja...

Emma. Luuletko sinä sitten olevasi liian hyvä kantamaan ruokaa torilta?

Maiju. Enpä juuri sitä!... Mutta kun on vähän arvon tunnetta ja kaikkea tuota ... ja sitäpaitsi on jo kuusi viikkoa opetellut koneella ompelemaan...

Emma. Suus kiinni — ja paikalla!... Sinulla ei ole mitään syytä valittaa. Siivoa nyt vaan kalat illaksi! — Mieheni varmaankin tulee ihmettelemään. Hän ei ole saanut ahvenia kaukaan aikaan.

Maiju. Ei, ei tosin ... mutta onpa häntä suomustettu kuitenkin.

Emma. Mitä?... Mitä sinä sillä tarkoitat? Emmekö ole onnellisia yhdyselämässämme? Hän viihtyy niin hyvin kotona eikä koskaan käy ravintoloissa. Ja kenen ansiota tämä on, ell'ei minun?

Maiju. Niin, ei suinkaan siitä kukaan muu hyötyneekään.

Emma. Sinäkin voit ottaa meistä esimerkkiä, kun kerran menet naimisiin. Kun mieheni vielä oli nuorimies, punastui hän, jos joku neitonen katsoi häntä silmiin. Se on todellista kainoutta.

Maiju. Ah, mitä rouva sanoo! Oliko herra todellakin niin kaino?

Emma. Kyllä hän oli!... Ja niin vakava!... Ja sellainen hän on vielä naimisissa ollessaankin.

Maiju. No entäs kainous sitten?

Emma. Sinä olet tuhma. Sinä et sitä käsitä. Käy nyt heti askareihisi!

(Menee vasemm. takaovesta).

2 kohtaus.

Maiju.

Maiju. Minäkö tuhma? — Eipäs, hyvä rouva!... Minullakin on omat rakkaussuhteeni. Mutta minun sulhaseni ei olekkaan sellainen jänis, että hän punastuisi tytön nähdessään!... Kyllähän hän on vähän huristellut aikoinaan, ja se onkin parempi, että se on tehty ennenkuin menee naimisiin. Hän on poliisina näillä seuduilla ja hän näyttääkin vormussaan aivan luutnantilta... (Katsoo ikkunasta). Oi, sun suutari! Tuollahan hän käveleekin käytävällä. (Huutaa) Kalle! Kalle! Tulehan nyt vähän minuakin katsomaan!

Hellonen. Tulen aivan paikalla, armaani.

Maiju. Hän tulee tänne!... Pitää avata keittiön ovi toista tietä... Sitten saamme rauhassa keskustella. Jos nykyaikana palvelustytöllä on siivo sulhanen, niin katsoo emäntä heti kiertoon... Hän kai kadehtii... Ah, siinähan sinä jo oletkin!

3 kohtaus.

Maiju. *Hellonen*.

Hellonen. Tässä olen taaskin! — Kiitos viimeisestä, kultamuruni!

Maiju. Voi kuinka oletkin komea!

Hellonen. Kunpahan näkisit minut ratsun selässä! Silloin minä vasta komealta näytän.

Maiju. Näinhän viime sunnuntaina, kun se korkea-arvoinen sotaherra ajoi ohitsesi Eläintarhan tiellä ja hän nyökkäsi sinun kohdallasi.

Hellonen. Tietysti hän kumarsi minulle.

Maiju. Onko se mahdollista?...

Hellonen. Tai sitten minun hevoselleni ... sen nimi on Helga.

Maiju. Onpas sillä komea nimi!

Hellonen. Kaikilla hevosilla onkin nykyään komeat nimet ... ylhäisten ihmisten mukaan, kuten Isabella, Prim, Bismarck...

Maiju. No niin, mutta tule nyt keittiöön, saat pikku ryypyn ja vähän jotain syömistä...

Hellonen. Ei ole nyt aikaa, täytyy hoitaa virkaansa.

Maiju. Eihän se poliisin virka niin tärkeä ole ... tule nyt vähäksi aikaa!

Hellonen. En, en voi nyt tulla! Mutta illalla on minulla lomaa... Voimmehan sitten tavata toisiamme. Korkeasaarella on tanssit.

Maiju. Jospa sinne pääsisi!

Hellonen. No miksikäs ei?

Maiju. Herrasväki ei juuri koskaan mene ulos. Mutta mitäpä siitä! Koetan kumminkin päästä... Minä heitän sinulle kirjeen ja ilmoitan siinä, mihin aikaan voimme yhtyä höyryvenhelaiturilla...

Hellonen. Tehkäämme niin!

Maiju. Sitten saamme olla yhdessä...

Hellonen. Ja tanssin pyörteessä kuiskailemme rakkaudesta...

Maiju. Ja avioliitosta — ja kaikkea tuota.

Hellonen. Heti kun olen saanut paremman paikan, niin menemmekin naimisiin. No jää nyt hyvästi iltaan saakka, kultaseni!

Maiju. Hyvästi! Hyvästi!

(Heittävät lentosuuteloja. Hellonen menee perälle).

4 kohtaous.

Maiju. Sitten *Henrikson*.

Maiju. Hän menikin juuri paraaseen aikaan. (*Henrikson* laulelee ulkopuolella). Se on varmaankin herra! Hän laulaa... Sepä on kummallista! Hän on muuten aina niin totinen, kuin olisi hän ketulta syönyt armovuodet tai kaikkea tuota.

Henrikson (tulee oikealta, etumaisesta ovesta). Olen niin iloinen ja tyytyväinen! Olen aina istunut vaan kotona. Mutta tänä iltana menenkin erään ystäväni pitoihin »Alppilaan». Siellä tulee olemaan hauska... Lauletaan ... tanssitaan ... samppanjan korkit paukkuvat... (tanssii ympäri lattiaa).

Maiju (kuunneltuaan). Vai aikoo herra mennä »Alppilaan» tänä iltana.

Henrikson. Piru vieköön! Piika kuuli!

Maiju. Mitäs rouva sanoo siitä?

Henrikson. Ole vait! Et sinä sitä ymmärrä.

Maiju. Kylläpä ymmärrän paremmin kuin herra luuleekaan.

Henrikson. Etkä ymmärrä, sanon minä.

Maiju. Ymmärränpäs, sanon minä... Herra menee vähän nauttimaan raitista ilmaa ... sehän on aivan

luonnollista.

Henrikson. Niinkö sinä luulet?

Maiju. Juuri niin!... Jonkun kerranhan luontokin vaatii osansa.

Henrikson. Mikä luonto?

Maiju. Kaikki miehet, nähkääs, haluavat joskus pitää iloisia päiviä, ja koska herra nuorena miehenä ollessaan ei niin tehnyt...

Henrikson. Se on totta! Minä olin oikea nuoren miehen esikuva... Saattoi usein kulua kuukausia, etten maistanut yhtä punssilasiakaan...

Maiju. Ettekä uskaltaneet katsoa neitosia silmiin.

Henrikson. Juuri niin! Ensimmäistä päivää naimisissa ollessani punastuin, kun vaimoni katsoi minua.

Maiju. Herra olikin vähän tuhma siihen aikaan.

Henrikson. Kuinka uskallat sanoa sellaista...?

Maiju. Sanon vaan mitä ajattelen ... luulen herran aikovan ottaa vahinkonsa takaisin »Alppilassa» tänäiltana, kun rouva on ruvennut nukkumaan.

Henrikson. Se ei ole totta!

Maiju. No en minä siitä mene lörpöttelemään.

Henrikson. Oletko sitten vaiti?

Maiju. Onnea matkalle vaan, hyvä herra!

Henrikson (suuttuu). Mene keittiöön siitä!

Maiju. Älkäähän kumminkaan niinpaljoa juoko, että tulette hutikkaan! (Menee peräovesta).

Henrikson (huutaa jälestä): Mekomakin viisastelija! (tavallisesti) Kylläpäs hän arvasi aikeeni. No niin, mitäpäs siitä? Olenhan toivottavasti herra talossani! — Ja sen minä myöskin näytän. Menen illalliselle tänäiltana ... olen väsynyt ainaiseen kotonaolemiseen istumalla jonkunmoisena kerin-akkana vaimolleni.

5 kohtaus.

Henrikson. *Heikkinen* (tulee kiiruusti perältä).

Heikkinen. Tässä olisi sähkösanoma. Tuli vast'ikään.

Henrikson. Hyvä on! Kiitoksia! (Pistää sähkösanoman taskuunsa).

Heikkinen. Hyvästi! (Aikoo mennä).

Henrikson. Meneekö herra pois?

Heikkinen. Menen pakkahuoneelle lunastamaan viime lähetyksen.

Henrikson. Ahaa, se onkin hyvä, se!

Heikkinen. Hyvästi! (Menee, mutta kääntyy takaisin). Herra Henrikson!

Henrikson. No mitä nyt?

Heikkinen. Olen ollut ensimmäisenä kirjanpitäjänä jo kymmenen vuotta...

Henrikson. Aivan oikein!... Luotan teihin täydellisesti — ja olen jo kauan aikonut ottaa teidät liikekumppanikseni.

Heikkinen. Minä kiitän! Siitä aijoinkin teitä muistuttaa. Hyvästi! (Menee perälle)

Henrikson. Hyvästi!

Heikkinen (kääntyy äkkiä). Herra Henrikson!

Henrikson. No mitä?

Heikkinen. Te olette myös luvannut toimittaa minulle rikkaan morsiamen.

Henrikson. Tarkoittaako herra neiti Heinosta?

Heikkinen. Juuri häntä!

Henrikson. No pidätekö hänestä? Hän on kaunis tyttö.

Heikkinen. Olen ainoastaan nähnyt hänen valokuvansa.

Henrikson. Vai olette nähneet.

Heikkinen. Oletteko te kirjoittanut hänen vanhemmilleen?

Henrikson. Äidille vaan. Hän on sisareni... Minä olen kehunut teitä siivoksi mieheksi ja hän on ihastunut teihin.

Heikkinen. Minä kiitän! — Hyvästi! (Menee peräovelle).

Henrikson. Hyvästi!

Heikkinen (kääntyy kiireesti takaisin). Herra Henrikson!

Henrikson. No mitäs vielä olisi?

Heikkinen. Kuinka paljon neiti Heinosella on rahoja?

Henrikson. Kuusikymmentätuhatta!

Heikkinen. Minä kiitän! Siis kymmentuhatta enemmän kuin tuolla toisella.

Henrikson. Kellä toisella?

Heikkinen. On, nähkääs, eräs leskirouva. Hän vuokrasi ennen huoneita matkustavaisille ja piti sekatavarakauppaa; mutta nyt on hänellä pieni kivitalo ja hän pitää nuoria miehiä täysihoidossa.

Henrikson. Ja hänen kanssaan kai olette kihloissa?

Heikkinen. Olin kylläkin ... mutta eilen purimme kihlauksemme.

Henrikson. Eilenkö? Hän kai antoi rukkaset...

Heikkinen. Ei, ne annoin minä. Hän tosin sanoi surevansa itsensä kuoliaaksi, mutta elää sitä sentään pitänee! Hyvästi! (Menee perälle).

Henrikson. Oivallinen mies!... Laskee ehkä liian tarkoin numeroita, mutta ei siitä ole vahinkoa näinä aikoina!

6 kohta.

Henrikson. *Emma* (tulee lankavyyhden kanssa).

Emma. Kas, täällähän oletkin, ukkoseni!

Henrikson. No mitä, eukkoseni?

Emma. Satuit juuri sopivaan aikaan, ajattelin pyytää sinua auttamaan minua langan kerimisessä. Tämä vyyhti on sotkeutunut...

Henrikson. Pitääkö minun taas olla kerin-akkanasi?

Emma. Taasko?... Eikö se ole aina ollut sinusta hyvin mieluista?

Henrikson. Kyllä, mutta...

Emma. Olethan aina viettänyt aikasi kotilieden ääressä ... eikö totta?

Henrikson. Juuri niin.

Emma. Ja kun ajattelen, että niin monta aviomiestä istuu myöhään yöhön ravintolassa! — Mutta se on vaimojen oma syy. Miksi he menevät sellaisten kanssa naimisiin, vaikka hyvin tietävät, että heidän tulevat miehensä ovat tehneet yhden ja toisen tuumuuden. Kas niin, tule nyt tuohon jakkaralle ja pidä

vyyhteä, minä kerin.

Henrikson. Mutta Emma hyvä...

Emma. Vastapalvelukseksi laitan illalliseksi mieliruokaasi.

Henrikson. Ajattelinkin tänä iltana mennä pienelle illalliselle...

Emma. Mitä? Illalliselle? Kenties johonkin ravintolaan ... jonne et nuorena miehenä ollessasi pistänyt jalkaasikaan? Aiotko todellakin mennä?

Henrikson. Hm! Sinun seurassasi tietysti, eukkoseni.

Emma. Minnekkä sitten menisimme?

Henrikson. Vaikkapa Kämpin hotelliin...

Emma. Ja miksi juuri sinne, jos saan luvan kysyä?

Henrikson. Miksikö?... no hyvänen aika! — on niin hienoa kaikki ... musiikki hienoa ... ruoka hienoa ... yliviinuri niin hieno...

Emma. Vai niin ... luettele nyt kaikki...! Siellä ehkä onkin hienompaa kuin täällä kotona... Oi, että minun piti vielä kärsiä tämäkin hetki!

Henrikson. Ei, kultaseni!... Minä en menekkään... Olen kotona sinun luonasi... Teen kaikki mitä voin saadakseni sinut iloiseksi...

Emma. Kas siitä minä pidän!... Nyt taas tunnen oman vakavan ukkoseni. Oi sentään, kuinka olemmekin onnelliset!

Henrikson. Tavattoman onnelliset!

Emma. Kas niin, ota nyt vyyhti ja istuudu jakkaralle!

Henrikson. Mutta hitto vieköön! Aivan olin unohtaa sähkösanoman, jonka äsken sain.

Emma. Sähkösanoman!

Henrikson (avaa sen ja lukee): »Olen saapunut Porvooseen. Jonkun tunnin kuluttua olen koko perheeni kanssa Helsingissä ja toivon saavani asua sinun luonasi. Lankosi Antti Heinonen». No jopa nyt jotain! Heinonen tulee tänne!

Emma. Sepä vasta oli yllätys todellakin!

Henrikson. Hän on lähettänyt sähkösanoman Porvoosta. Hän on siis jo satamassa. Laita heti kuntoon pari huonetta!

Emma. Se on helpommin sanottu kuin tehty ... tulla noin tuostaan ilman vähääkään valmistusta, (huutaa) Maiju! — Me menemme tietystikin heitä vastaan ottamaan!

Henrikson. Tietysti, tietysti! On sangen hauskaa tavata heitä. Sisareni ei koskaan ennen ole käynyt Helsingissä.

Emma (huutaa). Maiju! — Mikähän sekamelska tästäkin nyt tulee!

7 kohta.

Edelliset. Maiju.

Maiju. Huusiko rouva?

Emma. Kyllä sen tein. Meille tulee maalta vieraita. Laita heti kuntoon vierashuone ja kabinetti! Meidän täytyy sijoittaa heidät sinne. — Menen ottamaan hattuni ja päivän varjoni. (Menee oikealle takimm. ovesta).

Maiju. Vai tulee matkustavaisia. No he tietysti menevät ulos kaupunkia katselemaan.

Henrikson. Luonnollisesti!

Maiju. Tänä iltanako jo?

Henrikson. Tietysti.

Maiju. Ja herrasväki menee mukaan!

Henrikson. Niin, sekä vaimoni että minä... Mutta mitä se sinulle kuuluu?... Pidä sinä vaan huoli askareistasi! Mutta minunhan pitää ottaa hattuni! (Menee oikealle etumaisesta ovesta).

8 kohta.

Maiju. Oivallista! — Herrasväki menee ulos — ja minä menen sulhaseni kanssa Korkeasaareen tanssimaan. Minun pitää heti antaa tieto hänelle. Ah, tuolla onkin paperia ja mustetta! (istuu kirjoittamaan) »Minä tulen kello seitsemän illalla», ja sitten M—a alle ja hän heti arvaa, että se on minulta (kääntää kirjeen kokoon). Sitten ei tarvitsekaan muuta päällekirjoitukseksi kuin »H—n». Pitääpä katsoa, jos hän on vielä tässä likellä (katsoo ikkunasta). Kas vain! Tuossahan hän käveleekin... Hän katsoo tännepäin... Minä heitän kirjeen (heittää kirjeen). Kas noin! Kyllä illalla tulee olemaan hauskaa Korkeasaarella. Siellä on kavaljeereja vaikka kuinka paljon.

9 kohta.

Maiju. *Emma.* *Henrikson.* Sitten *Heinonen,* *Loviisa,* *Karoliina* ja *Heiskanen.*

Henrikson (tulee hattu päässä huoneestaan). Nyt olen minä valmis!

Emma (tulee kävelypuvussa huoneestaan). Minä myös!

Henrikson. Käsivartesi, eukkoseni, ja lähtekäämme satamaan!... Ah, liian myöhään!... Tuossahan vieraamme ovatkin! (Heinonen, käsivarressaan Loviisa, torvikotelo toisessa kainalossa ja matkalaukku kaulassa; tulevat perältä. Heidän jälestään tulee Karoliina kantaen hattulipasta ja viimeisenä Heiskanen, kantaen kapsäkkiä ja sateenvarjoja).

Heinonen. Hyvää päivää, hyvää päivää! Tässä nyt olemme koko joukko. (Kaikki tervehtivät).

Henrikson. Toivon teidät sydämestäni tervetulleiksi!

Heinonen. Kiitos! Kiitos! — Ei olekkaan vielä kaukaa siitä, kun viimeksi olin Helsingissä.

Loviisa (puhuu sorakielin). Hänellä on aivan hirveä halu Helsinkiin ... vanhoja tuttavuuksia tietysti.

Heinonen. Hiljaa, rakas eukkoseni, nyt ei riidellä.

Loviisa. Sanoin vaan niin, kun tiedän, että Antti ennen naimisiin menoaan...

Emma. Oli iloinen poikamies, arvatenkin. Aivan minun mieheni vastakohta. Mutta me olemmekin niin onnellisia!

Loviisa. Emme mekään, herra varjelkoon, riitaisia olisi, jos vaan ei Antti ennen naimisiin menoaan...

Henrikson. Mutta, rakas sisareni! Senhän sinä tiesit, kun naitte toisenne. Heinonen on nyt vakautunut mies...

Heinonen. Tietysti! Niinhän minä olen.

Henrikson. Ja hyvin hyvä isäntä...

Heinonen. Aivan niin ... ja minulla on ainoastaan kaksi vikaa... Ensiksi en tahdo olla mikään tohvelisankari ja toiseksi olen taituri torvensoitossa... Täälläkin on minulla torvi mukanani. On kyllä hyvä pitää se käsillä, jos vaimoni sattuu huonolle tuulelle... Hän torailee ja minä puhallan ... enkä kuule sanaakaan hänen ripityksestään.

Loviisa (on useita kertoja nykäissyt häntä takista, nipistää häntä kädestä). Mutta Antti! —

Heinonen. No niin, vai et sinä tahdo kuulla puhuttavan siitä? No olkoon sitte sillä tavoin... Muutoin kuulun minä torvisoittokuntaan, sen saatte uskoa!

Henrikson. Niin, heittäkää pois kaikki kotoiset kiistat! Ei ole vielä ollut yhtään avioliittoa, jossa ei joskus olisi sattunut vähän kinastusta. Mutta nyt pidämme hauskaa yhdessä ollessamme. Siitähän on jo kulunut viisi vuotta, kun viimeksi kävin luonanne maalla... Pikku Karoliina on kasvanut noin suureksi ja tullut niin kauniiksi! Kyllä hän tulee saamaan sulhasen, joka ei ole huonompia.

Loviisa. Sen asian aijoimmekin toimittaa nyt täällä Helsingissä käydessämme...

Karoliina. Mutta rakas äiti...

Henrikson. Tuo tuossa on kai renkinne, arvaan minä. Mikä hänen nimensä on?

Heiskanen. Nimeni on Heiskanen.

Loviisa. Hän on vähän lystikäs, hän kun on sorakielinen.

Heinonen (ivallisesti). Ja sitä ei minun vaimoni ole vähääkään.

Loviisa. Muutoin hän on oikein hyvä poika.

Heiskanen. Oikein naistenhurmaaja, kuten tytöt maalla sanovat... (nykäisee Maijua kupeesta). Vai kuinka, pikku mamseli?

Maiju. Kuules vaan tuota!

Henrikson. Kyllä meillä tulee olemaan hauska muutamia päiviä.

Loviisa. Ah, niin!

Heinonen. Emme välitä vähääkään toisista huvimatkoilijoista. Minusta on hyvin ikävää kulkea suurissa seurueissa.

Loviisa. Aivan niin!

Heinonen. Mutta vaimoni tahtoo kuitenkin katsella joka paikan. Me läksimmekin mukaan oikeastaan huokean hinnan tähden 30 mk. edestakaisin. Voiko huokeammalla matkustaa?

Henrikson. Mahdotonta!

Heinonen. Meidän pitääkin nyt katsella ja ihmetellä kaikkea... Syömme hienoja aterioita...

Henrikson. Kämpin päivälliset ovatkin niin hienoja! — Olkaa nyt täällä kuin kotonanne ja pukeutukaa, niin lähdemme kävelemään kaupungille.

Loviisa. Minä puen itseni oikein hienosti. Uusi leninkini pitää ensin ottaa esille.

Heinonen. Minä panen vaan saappaat jalkaani, sitten olen valmis; katuja kai ei ole korjattu siitälähtein kun viimeksi olin täällä.

Emma. Auta heitä, Maiju, matkakapineittensa laittamisessa!

Maiju. Kyllä!

Emma. Teidän huoneenne on tällä puolen, hyvä herrasväki. Jätämme teidät yksinänne vähäksi aikaa. Näkemiin saakka! (Menee huoneeseensa).

Henrikson. Minä menen myöskin pois hetkiseksi. (Itseks. menessään) No nyt voipi, Jumalan kiitos, saada vähän enemmän vapautta!

Loviisa. Karoliina, tule lapsukaiseni!... (Loviisa ja Karoliina menevät vasemm. etum. ovesta).

Heinonen. Tule sinä, Heiskanen, minun kanssani (menee vasemm. takimm. ovesta).

Heiskanen. Minä tulen tuoss' paikassa, patruuna.

10 kohtaous.

Maiju. *Heiskanen.*

Heiskanen. Oletteko tämän talon neitsyt?

Maiju. Taidanpa olla. Entäs sitten?

Heiskanen. Kai olette sitte hyvin ylpeä?

Maiju. Oh! Herra varjelkoon! en suinkaan! Vaikka onkin vähän arvontunnetta ja kaikkea tuota...

Heiskanen. Kas siitä minä tykkään.

Maiju (ivallisesti hymyillen). Onko se mahdollista?

Heiskanen. Hiisi minut viekoon, jos en tykkää!... Jos olet oikein siivo, niin voit vielä tulla vaimokseni.

Maiju. Vaimoksi tuollaiselle? — Minäkö?

Heiskanen. Tuollaiselleko? — Luuletko, että minä olen avojalkainen? Minulla on kolmesataa markkaa nimismiehen takana, siellä kotiseudulla, hän antaa niistä korkoa ja vuoden perästä minä saan kolme kertaa niin paljon. Sitäpaitsi on minulla kokonainen arpa valtion arpajaisissa. Tiedäppäs se, että tytöt siellä kotipuolella ovat aivan hupsuja minun perääni. Ei nuo näy huonompia Helsinginkään tytöt olevan. Sain jo yhden rakkauskirjeen.

Maiju. Todellako?

Heiskanen. Niin, niin. Se tuli lentäen korkeudesta.

Maiju. Saisikohan tuota lukea.

Heiskanen. Miksi ei, jos annat yhden suukkosen vaivoistani.

Maiju. Sitten aamulla.

Heiskanen. Se on minusta yhdentekevä — vaikka milloin! Mutta anna nyt kumminkin yksi!

Maiju. Enpä annakkaan. Minulla on ennestään oikein komea sulhanen (menee lippaan kanssa vasemmalle).

11 kohtaus.

Heiskanen. Sitten *Heinonen.*

Heiskanen. Vai ei hän antanut minulle suuteloita. — No, olkoon sitten menneeksi! — Huomenna hän siihen sijaan pyytää. — Mutta yhä minua ihmetyttää, kuka heitti tämän kirjeen päälleni, kun isäntäväen kanssa kuljin kadulla. (Lukee kirjettä): »Minä tulen kello seitsemän illalla» seisoo siinä, ja sitten on iso M ja pieni a alla. Helsingin tytöt taitavat olla kovin ihastuneita kauniisiin miehiin ja se on kummallista, ettei saa kulkea rauhassa kadullakaan. Luultavasti se tulee tänne kello seitsemän. Minun pitää odottaa porstuassa, jos herrasväki sattuu jäämään kotiin.

Heinonen (tulee vasemm.). Minne kapsäkki jäi, Heiskanen?

Heiskanen. Tulen aivan heti, hyvä isäntä (menee kapsäkin kanssa vasemm.).

Heinonen. Muistelen panneeni torven tänne. Ah, tuossahan se onkin!... Minä pidän sen aina mukana matkoillani ja usein se onkin hyvään tarpeeseen. Milloin iloisessa seurassa, milloin taas, kun olen huonolla tuulella. Sitäpaitsi on sillä se etu, ettei taitoni pääse taantumaan.

12 kohtaus.

Heinonen. *Hellsten* (tulee perältä).

Hellsten. Anteeksi! — Jokohan Heinosen herrasväki on saapunut?

Heinonen. Mitä minä näen? Sinä, Aksel! (Panee pois torven).

Hellsten. Eno Heinonen! — Toivon teidät tuhannesti tervetulleeksi Helsinkiin!

Heinonen. Kiitos! Kiitos!

Hellsten. Onko Karoliina myöskin mukana?

Heinonen. On ja vaimoni myöskin.

Hellsten. No eno, mitä hän sanoo minun rakkaudestani Karoliinaan?

Heinonen. Hän on vimmatun vihainen.

Hellsten. Minkä tähden?

Heinonen. Hän pitää sinua sellaisena tuulihattuna täynnä virheitä ja vikoja.

Hellsten. No herranen aika! Eihän kaikki ihmiset ole yhtä pyhiä, kuin Rooman paavit.

Heinonen. Katsos, asianlaita on näin, minulla oli ennen naimisiin menoani pieni, herttainen

rakkaussuhde ... ja nyt vaimoni torailee siitä, niinkauan kuin elän. Hän, näes, on saanut päähänsä, että Karoliinan tulevan miehen pitää olla hyvien tapojen esikuva... Hän ei olisi koskaan saanut maistaa alkohoolia, ei edes pientä tuutinkiakaakaan ja niitä sinä lienet juonut tusinoittain.

Hellsten. En koskaan juo mitään muuta kuin punssia.

Heinonen. Siinähan myös on alkohoolia. Ja sitä paitsi olet sinä »Naisissa eläjä, Noien impien iloissa, Kassapäien karkeloissa».

Hellsten. Kukapa nuoruudessaan ei sitä olisi, eno hyvä. Kyllä silti voi tulla hyväksi aviomieheksi.

Heinonen. Se on juuri minunkin mielipiteeni asiasta.

Hellsten. Ja sitten ei se, joka nuorena on ollut nahjus eikä ole vähän huristellut, voi tulla vakavaksi avioliitossa.

Heinonen. Juuri minun mielipiteeni!

Hellsten. Puhu hänen kanssaan, rakas eno! Sano, että Karoliina ei voi elää ilman minua.

Heinonen. No entäs sinä sitten?

Hellsten. Niin tietysti minustakin silloin loppu tulee.

Heinonen. Hiljaa! joku tulee. Se on Loviisa. Mene nyt pois täksi päiväksi ja tule aamulla varhain, sittenhän nähdään, miten asianlaita oikeastaan on!

Hellsten. Kiitos, kiitos, kunnan ukko. Aamulla siis. Hyvästi! (Menee).

13 kohtaus.

Heinonen. Sitten *Loviisa* (tulee vasemmalta).

Heinonen. Hm! Hm! Nyt pitää olla oikein jäykkä mies, eikä ensi hyökkäyksessä antaa perää.

Loviisa. Kas niin, nyt olen valmis! — No Antti, miltä minä nyt näytän?

Heinonen. Olet aivan kuin vahanukke puodin ikkunassa.

Loviisa (kirkasee). Mitä sinä sanot?

Heinonen. Sillä eroituksella vaan, että sinä osaat kirkua.

Loviisa. Sinulla ei ole vähääkään makuaistia, sanon minä... No oletko pannut saappaan-resut jalkaasi?

Heinonen. En ole pitänyt mitään kiirettä... Minulla on vähän puhumista sinun kanssasi.

Loviisa. No mitä?

Heinonen. Sinä olet veljesi kanssa keskustellut puolisoista Karoliinalle.

Loviisa. Jaha ... on kysymys veljeni kirjanpitäjästä ja tulevasta liikekumppanista ... hän on velaton nuorimies, eikä vähintäkään mustaa pilkkua ole hänen luonteessaan.

Heinonen. Entäs jos minä panen vastaan...

Loviisa. Koetappas!

Heinonen. Ja niin minä teenkin. Tahdon, että Karoliina jo huomenaamulla menee kihloihin serkkunsa Akseli Hellstenin kanssa.

Loviisa. Senkö hulivilin? Ei koskaan!

Heinonen. Kyllä hän menee, sanon minä!

Loviisa. Ei, sanon minä!

Heinonen (rauhallisena). Tahdotko, että otan torveni?

Loviisa. Senkin peto!

Heinonen. Akseli on hyvä poika ja Karoliina rakastaa häntä.

Loviisa. Hän on velkaantunut korvia myöten.

Heinonen. Olenhan minä rikas.

Loviisa. Hän juopottelee.

Heinonen. Punssia ainoastaan ... ei mitään muuta!

Loviisa. Hänellä on naistuttavuuksia.

Heinonen. Ei yhtään senjälkeen, kuin hän kävi luonamme maalla ja rakastui Karoliinaan.

Loviisa. Kukapa sitä tietää.

Heinonen. Minä tiedän sen.

Loviisa. Siitä hän ei puhu.

Heinonen. Puhuu, sanon minä!

Loviisa. Eikä puhu, sanon minä!

Heinonen. Kyllä minun nyt pitää ottaa torvi esille!

Loviisa. Tahdotko tehdä minut aivan hulluksi!

Heinonen. Päinvastoin — saattaa sinut järkiisi, eukkoseni!

Loviisa. Nuorimies, joka on tottunut käymään ravintoloissa, ei voi koskaan tottua viihtymään kotona vaimonsa luona, jos hän ketään saakaan.

Heinonen. Ja minä luulen päinvastoin ... vaikka se luonnollisesti riippuu siitä, minkälaisen vaimon sattuu saamaan.

Loviisa. Viihdytkö sinä kotona?

Heinonen. Kyllä ... vaikei minulla kuitenkaan ole oikein hyvin.

Loviisa. Mitä sinä sillä tarkoitat?

Heinonen. En juuri mitään ... mutta joskus sattuu niin, että pitää vähän olla ulkona kodistakin ... ja se on miehen oikeus, jos hän vaan ei tee mitään hullutuksia.

Loviisa. Entäs sinun tiheät Helsingin matkasi, eikö ne ole hullutuksia, ne?

Heinonen. Eipä juuri voi sitä sanoa... Liikeasioita...

Loviisa. Ja vanhoja taipumuksia, jotka houkuttelevat...

Heinonen. Se ei ole totta!

Loviisa. On, sanon minä!

Heinonen. Eikä ole, sanon minä!

Loviisa. Onpa kyllä!

Heinonen. Ei, nyt pitää ottaa torvi esille, että saisi rauhaa. (Ottaa torven ja puhaltaa näytöksen loppuun saakka. Sillä välin Loviisa puhuu ja kiihtyy kiihtymistänsä).

Loviisa. Sinä siis tahdot suututtaa minut... Puhalla sinä vaan!... Minä tukkean korvani ... ja sanon, että Akseli Hellsten kuitenkin on huono ihminen ... hän on juoppo ... tuhleri ... hurjastelija... Hänen pitäisi istua velkavankilassa!... Samallinen olet itsekin ollut ... sellaisia ovat kaikki miehet muutamia harvoja lukuunottamatta... Puhalla sinä vaan!... Minä puhun kuitenkin... Minä annan Karoliinan kelle vaan tahdon... Kuuletko sitä... Peto!... Krokodiili, karhu, kyykäärme... Petturi, viettelijä, toittottaja, torvensoittaja!... vaskenvanuttaja! Soiton räakkääjä... Ah, minä pyörryn... (Vaipuu pyörtyneenä tuolille. Heinonen puhaltaa kulkien edestakaisin, kunnes esirippu laskee).

TOINEN NAYTOS.

(Näyttämö sama kuin ensimmäisessä näytöksessä.)

1 kohtaus.

Maiju (siivoaa huonetta). Ijänkaiken tuota pölyn pyyhkimistä ja siivoamista ja kaikkea tuota... Ja jos jonkun kerran pääseekin ulos huvittelemaan, niin silloinkin käypi hullusti. En tavannutkaan Hellosta eilen, vaikka heitin hänelle kirjeen ikkunasta... Juuri kello seitsemän olin laivasillalla, mutta Hellonen oli tipotiessään.. Eikä häntä näkynyt Korkeasaarellakaan... Koko iltani meni siis hukkaan... Hyvänen aika! Juontuu asia mieleeni! Jospa hän ei olisi saanutkaan kirjettä?... Niin, ajatteles! Tai tahtoisiko hän pettää minua jollain tavalla?.. Varokoon silloin itseään! Tulen varmaankin tekemään jonkun onnettomuuden. Sillä puhuakseni totta ei minulla ole enää varaa noin vaan menettää sulhasta. Minulla on ollut monta ennen, mutta heille kaikille annoin rukkaset. He kosivat minun mielestäni niin huonosti. Hellosta kosin minä itse ja ikääkin on kaksikymmentä kuusi vuotta... Ei siis ole ihme, jos en tahdo häntä menettää ... ja kaikkea tuota!

2 kohtaus.

Maiju. Henrikson (tulee kalpeana ja väsyneenä perältä).

Henrikson. Vihdoin olen kotona! (Panee pois hatun.)

Maiju. Kas vaan! Herrahan se onkin!

Henrikson. Onko vaimoni jo noussut ylös?

Maiju. Ei Jumalan kiitos... Mutta missä herra on ollut yönsä?

Henrikson. Etkö ymmärrä, että olin vähän kävelemässä aamuilmassa?

Maiju. Alppilasta tänne ... kyllä minä sen ymmärrän!

Henrikson. Ah, sinä olet lapsellinen!... Kuinka sinä voit luulla...

Maiju. Herra tietysti oli sillä illallisella, josta herra eilen puhui.

Henrikson. Mitäs sitte? Liikuttaako se sinua?

Maiju. Oi, hyvä herra, vaikka olenkin palvelija ja kaikkea tuota, niin onhan minulla kuitenkin silmät. Kyllä näin, kun herra hiipi ulos.

Henrikson. Todellako?

Maiju. Mutta herra voi olla aivan rauhassa. Olen hiljaa kuin hiiri.

Henrikson. No se on hyvä... Minä lisään palkkaasi vastalahjaksi... Niin, katsos, minä en voinut pidättää itseäni menemästä, kun olimme tulleet Heinosen perheen kanssa teatterista. Siellä näyteltiin niin hauska kappale ja se oikein innostutti minua.

Maiju. No, oliko sitten hauskaa Alppilassa?

Henrikson. Aivan jumalallinen illallinen!... iloiset tarjoilijattaret... Viiniä virtanaan!... Taisipa mieli olla jokseenkin melkeässä. Ja sitten käytiin vielä parissa muussa paikassa — en oikein muista mitä ne olivat. Noin tunti sitten heräsin puiston penkillä.

Maiju. Kyllä herra vaan on oiva poika, uskokaa pois!

Henrikson. Ash! Älä siinä nyt viisastele! — Yksi asia minua vähän harmittaa, jouduin näet poliisin kanssa tekemisiin.

Maiju. Sen voin minä korjata! — Olen hyvä ystävä poliisin kanssa.

Henrikson. Oletko todellakin?

Maiju. Olen kyllä ... mutta mitä pahaa olette tehneet?

Henrikson. Me vaan vähän melusimme ja lauloimme: Tsing la la, tsing laa!...

Maiju. Aijai, sepä ei ollut hyvää!

Henrikson. Niin, tiedätkös, minä voin vähän pahoin. Menen lepäämään hetkiseksi. Mutta muista! — Ei sanaakaan!

Maiju. Johan sanoin, että olen kuuromykkä.

Henrikson. Hyvä!... Korotan palkkasi kaksinkertaiseksi. (Menee oikealle etummaisesta ovesta.)

Maiju. Kiitän nöyrimmästi, hyvä herra. Parempaa isäntää ei ole minulla koskaan ennen ollut. (Sittenkun Henrikson on sulkenut oven.) No, siinäpä vasta poikaa — ja kaikkea tuota! Vanha, nainut mies yökauden ulkona!... Sellaisia niistä tulee noista siivoista nuoristamiehistä!

3 kohtaus.

Maiju. *Heiskanen* (tulee perältä suuri voileipä kädessä).

Heiskanen. Hyvää huomenta, hyvää huomenta!

Maiju. Vai sinä se oletkin ... ja täydessä syömisen touhussa?

Heiskanen. Niin!... Kotona maalla syömme kuusi kertaa päivässä. Tämä on vaan pieni välipala... Tahdotko sinäkin vähäsen?

Maiju. Ei, kiitoksia!

Heiskanen. Kyllä tämä on hyvää, vaikka täällä Helsingissä on vähän kummallista voita.

Maiju. Kuinka niin?

Heiskanen. Se paleltaa niin hirveästi suuta ... (purasee palasen ja irvistelee) ja sitte se sulaa niin sukkelaan. Sain tätä koko teevadillisen tuomarin piijalta, tuossa viereisessä porstuassa, kun illalla seisoin ja odotin, ja nyt juuri sain taas tämän annoksen lisää. (Puree leipää ja irvistelee.)

Maiju. Ha-ha-ha ... sepä lystikästä... Sehän on jäätelöä, jota hän on levittänyt leivälleen.

Heiskanen. *Jäätäkö?* Sitten ei olekaan ihme, jos se paleltaa! —

Maiju. Ei, *jäätelöä* se on... Siihen pannaan sokeria ja jäätä ja kaikkea tuota...

Heiskanen. *Jäätäkö?* — Herrajesta! Sittenhän on mahaani mennyt jäätä.

Maiju. Tietysti! — Ja sitä kai joskus tarvitseekin.

Heiskanen. Niin, niin... Mutta kuitenkin ... siitähän voi tulla pahoja sisällisiä seurauksia...

Maiju. Eipä siltä näytä ulkoapäin... Et ole vähääkään muuttunut eilisestä.

Heiskanen. Enkö todellakaan?... Kuules, sitten kai annat sen suukkosen?

Maiju. Aamusilla sitten, johan sen sanoin.

Heiskanen. Nythän onkin aamu!

Maiju. Sinä olet niin tuhma ja kaikkea tuota!

Heiskanen. Usko vain niin ... voin sen ryöstääkin, jos niikseen...

Maiju. Koetappas vaan!

Heiskanen. Huvin tähdenhän huvimatalla ollaankin. Piletissä seisoi, kun isäntä sen osti »Matkustavaisten huviksi ja mukavuudeksi». Häh! Suutelo on vain yksi suupala...

Maiju. Mutta se suupala ei satu minun huulilleni ... ymmärtääkö herra sen ja kaikkea tuota! (Menee perälle.)

4 kohtaus.

Heiskanen.

Heiskanen. Ei se ollut hän, joka heitti minulle tuon kirjeen eilen ... eikä hänkään, joka antoi tuota

kummallista voita, sillä hän kielsi jyrkästi kun häneltä kysäsin. Se kai oli joku, joka tahtoi tehdä minusta pilkkaa. En nähnyt kissaakaan, vaikka yhteen tiukkaan odotin kello seitsemästä kymmeneen. — Kaikessa tapauksessa on Helsinki hauska kaupunki. — Illalla katselin, vähän ympäriinsä, kun herkesin odottamasta... Mutta nyt pitää minun saada selvä kirjeen kirjoittajasta, kysyn vaikka joka ihmiseltä, joka vastaan tulee. (Menee keittiöön Majjun perästä.)

5 kohta.

Heikkinen. Sitten *Heiskanen.*

Heikkinen (tulee kiiruusti perältä). Herra Henrikson! Herra Henrikson! — Vai ei täällä olekkaan ketään! — Voi pahuus sentään... Leski lähetti kirjeen minulle. Hän on saanut tietää, että aijon kosia neiti Heinosta ja uhkaa tehdä skandaalin. Hän lupasi kirjoittaa uudelle morsiamelleni rakkaussuhteistani. Se on todellakin hyvin epämieluisia! — Mutta kyllä Herra Henrikson auttaa minua pulasta.

Heiskanen (tulee sisään). Ei, ei se ole Maiju, joka tämän kirjoitti... Oh; kukahan tuo on?

Heikkinen (itseksseen). Patruuna Heinosen renki! — Minä näin eilen puodin ikkunasta kun he tulivat. (Ääneen.) Nuori mies!

Heiskanen. Mitä herra sanoi!

Heikkinen. Sinä kai olet Heinosen renki?

Heiskanen. Mitä. — En ole tavallinen renki!

Heikkinen. Sinä kai tunnet minut ja tiedät, että toisten kautta olen ollut kirjevaihdossa...

Heiskanen. Kirjevaihdossa? (Painolla.) Ahaa!

Heikkinen (matkii häntä). Ahaa! Mitä ääniä nuo oikeastaan ovat?

Heiskanen. Vai te se olettekin, joka...

Heikkinen. Mitä joka?

Heiskanen. Tunteeko herra ketään, jonka nimi on M—a?

Heikkinen (itseksseen). *Emma?* Se on lesken nimi. (Ääneen.) Miksi kysyt sitä?

Heiskanen. Ahaa!

Heikkinen (matkii). Ahaa!

Heiskanen. Hän on lähettänyt kirjeen ... mutta!

Heikkinen. Mitä? (itseksseen) Saakeli vieköön! Hän on jo alkanut.

Heiskanen. Tai oikeastaan hän *heitti* kirjeen... Se ei ollut suljettu...

Heikkinen. Heittikö? — Minne sitten?

Heiskanen. Kadulle!

Heikkinen. Kadulle! (Itseksseen.) Tehdäkseen skandaalin ... häväistyksen ... kirottu!... (Ääneen.) Oletko nähnyt kirjeen?

Heiskanen. Ahaa!

Heikkinen. Ahaa! Ahaa! — Oletko nähnyt kirjeen kysyn minä?

Heiskanen. Olen kyllä, mutta...

Heikkinen. Ehkä rouva Heinonen myöskin?

Heiskanen (itseksseen). Hän kysyy josko olen nähnyt rouva Heinosta. (Ääneen.) Monta kertaa!

Heikkinen (itseksseen). Hän kai on lähettänyt useampiakin kirjeitä... Perhana! (Ääneen.) No mitä oli siinä kirjeessä, jonka sinä näit?

Heiskanen. »Minä tulen kello seitsemän» — seisoi siinä ... ja sen herra kyllä tietää...

Heikkinen. Hän siis tulee tänne...

Heiskanen. Niin siinä oli! — Mutta kyllä se on halpamaista...

Heikkinen. Tietysti se on halpamaista!... Tiedätkö sinä missä kirje nyt on?

Heiskanen. Kyllä, mutta...

Heikkinen. No missä se on?

Heiskanen. Minun taskussani!... Siinä oli »H—n» osoitteena.

Heikkinen (itseksensä). »H—n» ... se merkitsee Heikkinen!.. (Ääneen.) Anna se heti tänne!

Heiskanen. Mutta...

Heikkinen. Kas, tuosta saat markan...

Heiskanen. Mutta että noin pitää ihmistä pilkkanaan...

Heikkinen. Tässä saat kaksi!

Heiskanen. Se on pilan tekoa.

Heikkinen. No saat kolme! Juo niillä joku tuutinki.

Heiskanen. Tehdäänkö Helsingissä niin aamusin?

Heikkinen. Tietysti. Sehän on muodissa!

Heiskanen. Hah-ha-ha. Sepä oli hauskaa!

Heikkinen. Hiljaa! Joku tulee.

Loviisa (ulkopuolella). Heiskanen! Heiskanen!

Heiskanen. Se on rouva, joka antaa...

Heikkinen. Ei sanaakaan! Muista se!

Heiskanen. Vai niin!

Heikkinen. Ja annatko sitten kirjeen minulle.

Heiskanen. Tietysti. — Herra siis muuttaa mieltään?

Heikkinen. Muutanko mieltäni? — Tietysti, tietysti! — Vaan suu kiinni!

6 kohtaus.

Edelliset. Loviisa.

Loviisa (tulee vasemmalta etumaisesta ovesta). Heiskanen! — Täällähän sinä oletkin! — Onko kenkämme kiillotetut?

Heiskanen. Ah tosiaankin! Aivan heti! (Keittiöön mennessään.) Ja minä vaan luulin, että se oli jonkun naisen kirjoittama! — Hah-hah-ha.

7 kohtaus.

Loviisa. Heikkinen.

Heikkinen (itseksensä). Siinähän onkin rouva itse. Mitähän hän sanonee! (Ääneen.) Hyvä rouva!

Loviisa (itseksensä). Nuori mies! (Ääneen.) Hyvä Herra!

Heikkinen. Nimeni on Heikkinen.

Loviisa. Ah, todellakin! — Veljeni kirjanpitäjäksi?

Heikkinen. Minulla on kunnia toivottaa herrasväki tervetulleeksi Helsinkiin.

Loviisa. Minä kiitän!

Heikkinen. Hm!... Hyvä rouva!... Muutamia kirjeitä!...

Loviisa. Minä tiedän...

Heikkinen. Oletteko lukenut ne?

Loviisa. Luonnollisesti?

Heikkinen. Ettekö pane pahaksenne?

Loviisa. En suinkaan!

Heikkinen. Eikö nuori neitikään?

Loviisa. Ei tietystikään!

Heikkinen (itseksensä). Hän on ennakkoluuloton... Minä en huoli yhtään peljätä... Hyvä! —

Loviisa. Veljeni on suositellut teitä vakavaksi nuoreksi mieheksi...

Heikkinen. Minä kiitän!

Loviisa. Oletteko raitis?

Heikkinen. Ehdottomasti raitis!

Loviisa. Ja säästäväinen?

Heikkinen. Tavattoman säästäväinen! — En koskaan maksa enemmän kuin kaksikymmentä penniä pullollisesta soodavettä.

Loviisa. Hyvä! — Te saatte tyttäreni... Olkaa varma siitä!

Heikkinen. Mikä erinomainen onni! (Suutelee Loviisan kättä.) Minä menen heti pukemaan päälleni hännystakin ja valkeat hansikkaat ja tulen heti kosimaan. Hyvästi, rouvaseni! (Menee perälle.)

Loviisa. Hyvästi, vävyini!

Heikkinen (kääntyy takasin). Anteeksi, mikä olikaan morsiameni nimi?

Loviisa. Karoliina!

Heikkinen. Minä kiitän! — Hyvästi! (Menee perälle.)

Loviisa. Hyvästi!

Heikkinen (kääntyy takasin). Anteeksi, saako Karoliina kuusikymmentätuhatta myötäjäisiä?

Loviisa. No niille seuduin!... Eihän sitä voi niin pennilleen sanoa.

Heikkinen. Minä kiitän!... Eihän siitä ole niin väliä, jos on joku markka enemmän tai vähemmän!... Hyvästi!

Loviisa. Hyvästi!

Heikkinen (itseksensä). Nyt ei leski enää voi vahingoittaa.. Hei vaan!... (Menee ulos perältä.)

8 kohtaous.

Loviisa. Sitten *Emma*.

Loviisa. Kas siinä on nuorimies, joka kelpaa esikuvaksi... Raitis... Säästäväinen ... ja sitten niin kohtelias!... Nyt hän meni hakemaan valkeat hansikkaat... Kun Heinonen kosi, oli hän paljain käsin... Hyi kuitenkin!

Emma (tulee oikealta, takimaisesta ovesta. Hän on täydellisesti pukeutunut.) Hyvää huomenta, rakas, herttainen Loviisa!... Kiitos eilisestä!

Loviisa. Oh, minunhan siitä pitäisikin kiittää!

Emma. No mitä pidät pääkaupungista?

Loviisa. Olen oikein siihen ihastunut.. Puistot ja kaikki paikat niin kauniita, Haaksirikkoiset Tähtitornivuorella oikein hurmaava ja teatterissa oli tavattoman hauska!

Emma. Siellä onkin melkein aina hauska. —

Loviisa. Mutta oletko jo ulos menossa?

Emma. Menen vaan vähän kävelemään ja juon samalla lasillisen kivennäisvettä. — Sinä kai odotat kahvia?

Loviisa. En suinkaan, ukkonikaan ei ole vielä valveilla.

Emma. Ei minunkaan ukkoni. Hänen piti valvoa myöhään erään tärkeän kauppasian tähden. Minä kuulostan vieläkö hän makaa (menee oikealle etumaiselle ovelle ja naputtaa). Oletko jo valveilla, ukkoseni?

Henrikson. Heti kohta.

Loviisa. Hän puhuu, vaikkei ole valveilla... Kummallista!

Emma. Hän on hyvä aviomies... Ahkera... Viihtyy hyvin kotona ... ja sitten on järjestystä rakastava!... Kas vaan, hän on jättänyt hattunsa tuolille... Sepä ei usein tapahdu!... (Ottaa hatun tuolilta.) Ei, tämä ei olekkaan hänen hattunsa!

Loviisa. Se on vähän ruttuinen! Katsoppas, siihen on jotain kirjoitettu sisäpuolelle. (Lukee.) »Älköön kukaan anastako Oskar von Viftenin hattua!» (Puhuu.) Anastako?

Emma. Oskar von Viften...

Loviisa. Kuka se on?

Emma. Nyt minä muistan... Hän on yksi pääkaupungin suurimpia hurjastelijoita...

Loviisa. Hurjastelijoitako... Semmoisia, jotka... Hyi toki!

Emma. Kuinka hänen hattunsa on joutunut tänne?

Loviisa. Hänellä kai on kauppasioita mieheni kanssa?

Emma. Sellainen epäsiiveä henkilö... Ei koskaan!

Loviisa. Sitten se kai on joku hänen nuoruuden tuttaviaan?

Emma. Mahdotonta! Mieheni oli mallikelpoinen nuorenamiehenä ollessaankin.

Loviisa. Kyllä minä muistan sen... Aivan kuin herra Heikkinen, hänen kirjanpitäjänsä, nyt on.

Emma. Juuri niin!... Heistä kohta pikaa tulee liikekumppanit... Herra von Viften voipi ehkä olla joku sinun miehesi vanhoja tuttaviana.

Loviisa. Sinä sanot jotain!

Emma. Patruuna Heinosen sanottiin nuoruutensa aikana...

Loviisa. Olleen kevytmielisen... Aivan totta!

Emma. Kaikki ihmettelivät, kuinka sinä voit mennä naimisiin sellaisen huikentelevaisen junkkarin kanssa.

Loviisa. Minkäs minä mahdoin... Se peto ryösti sydänparkani... Mutta tuo hattu... (Heinonen puhalttaa torvea ulkopuolella.)

Emma. Siitä kuuluu, että hän on valveilla.

Loviisa. Hän puhalttaa aamusta iltaan.

Emma. Vanhat tavat, tietysti!.. Mutta hyvästi nyt hetkiseksi! Tulen kohta takaisin (Menee ulos perältä.)

9 kohtaus.

Loviisa. *Heinonen* (tulee puhaltuen torvea vasemmalta).

Loviisa. Minun sappeni halkeaa, kun kuulen noita ääniä.

Heinonen. Hyvää huomenta, kultamuruseni!

Loviisa (lyhyesti). Hyvää huomenta!

Heinonen. Oletko hyvällä tuulella tänään?

Loviisa. Kuinka niin?

Heinonen. No kun eilen näit niin paljon harvinaisuuksia, niin...

Loviisa. Minun täytyy myöntää, että olen hyvin tyytyväinen... Tänään kai käymme Eläintarhassa?

Heinonen. Kernaasti minun puolestani, jos vaan ei tule liian tuulinen ilma. (Puhaltaa.)

Loviisa. Kuuleppas, onko huoneessasi ketään vieraita?

Heinonen. Vieraitako?

Loviisa. Joku herra von Viften?

Heinonen. Viften? — Ei, kiitoksia! Siellä ei viftata...

Loviisa. Minä vaan luulin niin, kun hänen hattunsa on tuossa tuolilla.

Heinonen. Paljon mahdollista! — Veljesi kai myöskin voi ottaa vieraita vastaan.

Loviisa (itseksseen). Hän ei tunne von Vifteniä. Olisikohan veljeni todellakin... (Ääneen.) Kuuleppas Antti. Kuka se neiti oli, jota eilen teatterissa tervehdit.

Heinonen. Neitikö? Hm!.. Hän on matkustavainen... Tapasin hänet ulkomailla käydessäni Pariisissa. (Itsekseen.) Se oli Margareta, entinen lemmittyäni 20 vuotta sitte.

Loviisa. Yksinäinen nainenko? Sinä puhuit vielä hänen kanssaan samalla kuin tilasit limonaadia minulle.

Heinonen. Luonnollisesti! (Itsekseen.) Hän kysyi osotettani ... vaan olin varovainen ja jätin sen sanomatta.

Loviisa. Puhuitteko ranskaa?

Heinonen. Me puhuimme saksaa. »Wie stehts und wie gehts?» sanoin minä. — »Bien», sanoi hän. — »Dank!» sanoin minä. — »Tjenis», sanoi hän — ja se oli keskustelumme loppu.

Loviisa. Minä en usko sinua... Mies, joka nuoruudessaan...

Heinonen. Vanha nuotti! — Kyllä minulla on hauska! (Puhaltaa.)

Loviisa. Alotatko taaskin tuon ijänikuisen törötyksen?

Heinonen. Ainoastaan saadakseni sinut hyvälle tuulelle, enkelini.

Loviisa. Luulen, että siten vaan koetat salata neuvottomuuttasi... Jospa sinäkin ottaisit veljestäni esimerkkiä!

Heinonen. Ei kiitoksia! Minä olen kylliksi hyvä, omasta puolestani ja olkoon hän omastansa.

Loviisa. Ja hänen kirjanpitäjänsä on aivan hänen kaltaisensa... Hänen luonteessaan ei ole vähääkään mustaa pilkkua... Hän ei ole koskaan ollut tekemisissä naisten kanssa.

Heinonen. Niin, niin. Onhan niitä sellaisiakin naisia, joilla on jonkunlainen makuaisti.

Loviisa. Karoliina tulee hyvin onnelliseksi hänen kanssaan.

Heinonen. Ei koskaan!

Loviisa. Kyllä, sanon minä!

Heinonen. Ei, sanon minä!

Loviisa. Kyllä!...

Heinonen. Muista, Loviisa, että minulla on torvi.

Loviisa. Vai niin, onko tarkoituksesi kiduttaa minut kuolijaaksi. — Niin, tee vaan se!... Rääkkää vaan minua tuolla murha-aseellasi!... Jatka vaan sinä!... Mutta tulet vielä kerran katumaan... Saat vielä kaivatakin minua... Omantunnon tuska tulee sinua kalvamaan... Mutta puhalla sinä vaan... Kerran sinä vielä puhaltelet minut hautaan... Ja viimeisellä tuomiolla saat vastata teoistasi. Muista se! Krokodiili! (Menee vasemmalle.)

Heinonen (Loviisan mentyä; rauhallisena). Jumalan kiitos, kun on tuomiontorvi olemassa viimeisenäkin päivänä! — Kyllä sen luulisi riittävän. — Ja sen asian päälle vähän puhallan uudelleen. (Menee puhaltaen vasemmalle.)

10 kohtaus.

Hellsten. Sitten *Karoliina.*

Hellsten (tulee perältä). Luulin kuulleen eno Heinosen torven äänen. Hän on varmaankin huoneessaan.

Karoliina (tulee vasemmalta etumaisesta ovesta). Missä se Heiskanen viivyttää kenkiäni? Oi taivas! Aksel!

Hellsten. Karoliina! Armas tyttöseni!

Karoliina. Miten olenkaan iloinen sinut taas nähdessäni!

Hellsten. Mitäs minun sitten pitää sanoa? Olen niin ihastunut, kuin mies voi olla, jolla ei ole muuta omaisuutta, kuin velkoja.

Karoliina. Todellakin! Sinun velkasi...

Hellsten. Niistähän äitisi onkin vihainen minulle... Mutta se ei ole niin vaarallista! Nykyään ahdistaa minua ainoastaan yksi velkoja, nimeltä Mandel ... ja hän onkin oikea karvasmanteli; mutta sitä ei äitisi tarvitse tietää. Eno Heinonen on luvannut...

Karoliina. Minun hyvä isäni!

Hellsten. Kuinka sinä olet tullutkaan kauniiksi viime näkemistäni!

Loviisa (ulkopuolella). Karoliina! Karoliina!

Karoliina. Äitini huutaa minua... Hyvästi Aksel! (Menee vasemmalle etumaisesta ovesta.)

Hellsten. Hyvästi! Kohta tapamme toisemme! — Jospa tapaisin enon sill'aikaa! (Menee takimaisesta ovesta.)

11 kohtaus.

Maiju. Sitten *Hellonen.*

Maiju (tulee peräovesta.) Luulin nähneeni Hellosen kulkevan kadulla. (Katsoo ikkunasta.) Hänpä se onkin! (Rykäisee ja viittaa kädellään.) Hm! Hm! Hän katsoo tännepäin!... Hän tulee ylös!... Nyt hän saakin seista tuomarinsa edessä — ja kaikkea tuota... Antaa morsiamensa odottaa turhaan .. se ei ole kauniisti tehty.

Hellonen (tulee perältä). Sinä kutsuit minua...

Maiju. Niin todella teinkin ja kaikkea tuota. Kuuleppas, hyvä herra paperikorva, miksi annoit minun turhaan odottaa eilen illalla?

Hellonen. Piru vieköön! Se on totta se!.. Minun piti olla ylimääräisellä vahtivuorolla. On paljon matkustavaisia kaupungissa ja poliisin pitää olla liikkeellä aamusta iltaan.

Maiju. Mutta kohteliaana sulhasena olisi sinun pitänyt vastata kirjeeseeni.

Hellonen. En ole nähnyt mitään kirjettä!

Maiju. Etkö? Ja minä heitin sen ikkunasta sinulle. — Voi sun suutari! Se kai meni sitten tuulen mukana.

Hellonen. Niin kaiketi.. Kuin vihurilla pyyhkäisty.

Maiju. Kalle! Sinä olet kumminkin niin herttainen »hemmo» — ja kaikkea tuota. Minä annan sinulle anteeksi!

Hellonen. Minä kiitän! Ei sille voi mitään, kun pitää laiminlyödä »henttunsa» palveluksessa ollen sekä jalkasin että ratsain. Kokouksiakin on joka nurkassa... Lähetyskokouksia, työväenkokouksia, asevelvollisuuskokouksia, rautatiekokouksia...

Maiju. Pitävätkö rautatietkin kokouksia?...

Hellonen. Rautatienvirkamiehet tietysti ja joka paikassa pitää olla mukana. Pitää korvat auki; tietää kaikki, sietää kaikki...

Maiju. Joku tulee! (Kuuntelee peräoven luona.) Se on rouva!

Hellonen. Saakeli soikoon!

Maiju. Sinun pitää mennä piiloon!

Hellonen. Mitä? Minnekkä?

Maiju. Tuohon kaappiin!

Hellonen. Pitääkö minun — poliisin, mennä putkaan?

Maiju. Sinun täytyy!

Hellonen. Saamari. — Niinpä taitaa olla!

Maiju. Sukkelaan kaappiin!

Hellonen. No olkoon menneeksi! (Menee kaappiin. Maiju juoksee keittiöön.)

12 kohtaus.

Hellonen (piilossa). *Emma* (tulee perältä). Sitten *Loviisa*.

Emma (paneepois hattunsa). Kas niin! Nyt olen kotona. Kävely teki hyvää. Mutta eikö kahvi vieläkään ole pöydässä. Mitähän vieraamme ajattelevat sellaisesta hutiloimisesta! Maiju! Maiju! (Menee keittiöön.)

Hellonen (tulee kaapista). Nyt pitää poistua tulisella kiireellä!

Loviisa (ulkopuolella). Heiskanen! Heiskanen!

Hellonen. Ai saakeli! (Menee takaisin kaappiin.)

Loviisa (tulee vasemmalta). Missä se miehen ilkiö viivyttelisek, kun ei tuo koko päivänä kenkiämme? Ehkä Helsingin ilma on tehnyt hänet hupakoksi, houkkioksi.

13 kohtaus.

Hellonen (piilossa). *Loviisa*. *Henrikson*. Sitten *Emma*. Viimein *Heinonen*.

Henrikson (puku järjestettynä). Ah! Hyvää huomenta, rakas siskoni!

Loviisa. Hyvää huomenta, veliseni, — ja kiitos eilisestä.

Henrikson. Mutta minä pyydän...

Loviisa. Mitä sinulta puuttuu? Olet niin kalpea.

Henrikson. Olenko kalpea? Sepä on kummallista!

Loviisa. Olet ehkä rauhaton jonkun asian tähden?

Henrikson. En suinkaan! (Erikseen.) Vähän vaan poliisin suhteen! —

Emma (tulee kyökistä). Kas, siinähan olet ukkoseni! Vihdoinkin olet noussut ylös!

Henrikson. Minulla oli vähän työtä eilen illalla...

Emma. Minä tiedän. Tuo kirjevaihto...

Heinonen (tulee vasemm., puhuu ulospäin). Odota hetkinen, poikaseni! Kyllä minä selvitän asian. (Huomaa toiset.) Ah! lankoni ja hänen puolisonsa!... Kumarran kohteliaimmin.

Emma. Kuinka lankoni, nukuit yösi?

Heinonen. Makasin kuin tukki.

Emma. Todellako?

Heinonen. Niin olen aina maannut sitten naimisiin menoni.

Emma (Henriksonille). Kuinkas sinun laitasi on?

Henrikson. Eipä juuri huonostikaan... (Itseks.) Hitto vieköön! Tunnen oikein omantunnon tuskaa.

Emma. Olet kai väsynyt?

Henrikson. Eipä juuri muutenkaan.

Emma (imarrellen). Voi kultastani, kuin hänen pitää niin paljon rasittaa itseään!

Loviisa. Katsoppas Antti oikein onnellista avioliittoa!

Heinonen. Ei luulisi sinun olevan sukuakaan heille.

Henrikson. Minä istuin ja kirjoitin kello kolmeen saakka.

Heinonen. Ja kuitenkin olit ensin ulkona kävelemässä.

Henrikson. Niin, teidän seurassanne.

Heinonen. Ei, vaan sittenkun olimme tulleet teatterista. Tai ehkä erehdyin. Luulin kuitenkin ikkunasta nähneeni sinut. (Henrikson iskee silmää.) Mitä sinä noin räpytät silmiäsi, veliseni?

Henrikson. Silmäni varmaankin meni jotain.

Emma. Se on vaan yönvalvomisen seuraus.

Henrikson. Yönvalvomisenko?... Niin todellakin!... Tuo kirottu kirjevaihto!...

Emma. Mutta nyt on aika juoda kahvia. Paljonko kellosi on, ystäväni? Se käy aina niin tarkasti.

Henrikson. Kelloni ... (etsii liivintaskuista) se on... (Itsekseen.) Hiidessäkö kelloni on?

Emma. Eikö se ole taskussasi?

Henrikson. On kyllä... Ei, se on varmaankin huoneessani.

Emma. Ensikerran unohdit ottaa sen mukaasi. Minä haen sen (menee oikealle).

Henrikson (itseksseen). Jospa olisin kadottanut sen yöllä!

Heinonen. Näetkös, Loviisa, siinä on onnellinen avioliitto!

Loviisa. Juuri niin! Mies, joka työskentelee yökaudet...

Heinonen. Ja vaimo, joka tahtoo tietää, paljonko kello on.

Emma (tulee takaisin). Ei kello ole siellä.

Henrikson. Eikö? — (Itsekseen.) Perhana!

Emma. Ei kai se ole varastettukaan?

Henrikson. Kuinka voit sellaista luulla?... Nyt muistankin ... minä lainasin sen eilen ... muistaakseni sinulle, veli Heinonen...

Heinonen. Minulleko?

Henrikson (iskee silmää). Etkö muista sitä?... Eilen!

Heinonen. Mitä sinä taas noin isket silmää?

Henrikson. Niinkö?... Se on heikkoutta ... ei mitään muuta kuin heikkoutta.

Heinonen. Muistisi myöskin näyttää olevan heikko, koska kello...

Henrikson. Kello tosiaankin!... Enkö minä sanonut, että se on kellosepällä?... Niin, siellä se on — korjattavana.

Emma. Sinä olet ollut viime aikoina hyvin hajamielinen, rakas mieheni.

Henrikson. Se on vaan heikkoutta... Ohimoissani jyskää... (erikseen) Päässäni on kokonainen paja.

Emma. Ukko raukkani! — Minä vedän oman kelloni. Se seisahtui eilen illalla. Lainaa minulle kellonavaintasi. Sehän on aina kukkarossasi.

Henrikson. Aivan kernaasti... Kas tässä! (Etsii taskuistaan.) Missä on kukkaroni?

Emma. Eikö sinulla ole sitäkään?

Henrikson. On tietysti!... (Itsekseen.) Myöskin se on poissa. Mikähän tässä vielä lopuksi tulee?

Loviisa. Sinähän aina olet ollut sellainen järjestyksen mies.

Henrikson. Nyt minä muistankin... Se on kirjoituspöydälläni.

Emma. Ei siellä ollut mitään kukkaroa.. Tämä näyttää kumminkin hyvin kummalliselta.

Henrikson. Ei, minä selitän asian... Nähkääs, minä jätin kelloni kelloseppään ... mutta kun kello oli rikki eikä ollut vedetty ... se tahtoo sanoa: avain oli kukkarossa, se sopi kelloon... Mutta kelloseppä otti sekä kukkaron... Ei, kun kellon... Ei... Niin, niin, kellon hän otti... Se on harvinainen kello...

Heinonen. Mitä sinä alinoma mainitset tuota kelloa?

Henrikson. Totta kai. Se kun on hyvä kello! — Ilmanko se onkin lyömäkello! Kelloseppä näet tahtoi ottaa kukkaron kellosta... Ei, kun kellon avaimesta... Ei, kun kellon kukkarosta... Ei .. en tiedä itsekään mitä sanon. (Vaipuu tuolille.)

Loviisa. Minä tiedän: Kello oli kukkarossa...

Emma. Ei, kun kellonavain oli kukkarossa...

Heinonen. Ja kello oli vieressä... Ja kelloseppä piti kellon, kellonavaimen ja kukkaron...

Henrikson. Juuri niin se oli!... Nyt on asia selvillä! (Erikseen.) Ash! — Luulin jo saavani aivohalvauksen.

14 kohtaus.

Edelliset. Maiju (tulee tarjottimen kanssa keittiöstä).

Maiju. Tässä olisi kahvi!

Emma. No vihdoinkin!... Olkaa hyvä, arvoisa herrasväki!

Loviisa. Minä kiitän! (Menee vasemmalle ja huutaa.) Karoliina!

15 kohtaus.

Edelliset. Karoliina. Sitten *Hellsten.*

Karoliina. Tässä olen, äitiseni!

Heinonen. Sallitte kai minun kutsua sisään sisarenpoikani Aksel Hellstenin?

Emma. Aivan kernaasti!

Heinonen. Minulla on syytä siihen...

Loviisa. Onko se rasavilli täällä? Kuinka hän on tänne tullut?

Heinonen. Luultavasti jalkaisin.

Loviisa. Silloin menen minä tieheni. (Huutaa.) Heiskanen!

Heinonen (takimm. vasemm. ovella). Tule sisään, poikaseni!

Hellsten (tulee sisään). Arvoisa herrasväki!... Tätini!

Emma. Tervetultuanne! Kas niin, nyt puuttuu pari kuppia... Teevadit kyllä riittää. Hae kupit, Maiju!

Maiju. Heti paikalla! (Itsekseen.) Kuinka minä nyt saan Hellosen pois kaapista? Hän tukehtuu sinne, saatte nähdä ja mitä hyötyä hänestä sitte on — ja kaikkea tuota! (Menee.)

Loviisa. Ei, kyllä minä nyt menen pois. (Huutaa.) Heiskanen!

Heinonen. Mitä sinä huudat?

Loviisa. Koska — koska tahdon saada kenkäni ... ja koska olen jo sanonut että tyttäreni pitää naida... (huutaa) Heiskanen!

Heinonen. Heiskasenko? Siitä ei tule mitään, eukkoseni!

16 kohtaus.

Edelliset. Heiskanen (tulee perältä kenkä toisessa ja harja toisessa kädessä. Hän on juovuksissa.)

Heiskanen. Tässä minä olen!

Loviisa. Miten on kenkieni kanssa?

Heiskanen. Hyvin! Minä hankaan niin, että palaset sinkoilevat.

Loviisa. Mitä hän sanoo? Luulen, jumal'avita, että hän on hutikassa!

Heinonen. Kuinka sinä uskallat näin aamupäivällä?

Heiskanen. Älkää joutavia!... Olen vaan vähän iloinen ... sain kolme markkaa juomarahaa ja join tuutinkeja... Se kuuluu olevan täällä muodin mukaista aamusin, nähkääs! Hah-hah-ha...

Heinonen. Mutta minä ajan sinut pois.

Heiskanen. Kiitoksia!... Sittenhän minä pääsen ajamasta *patruunaa*... Mutta aivanhan olin unhoittaa kirjeen.

Heinonen. Minkä kirjeen?

Heiskanen. Siinä on päällekirjoituksena H—n.

Henrikson, Heinonen ja Hellsten (huudahtavat yht'aikaa). H—n!

Naiset. Mitä se on? Mitä se on?

Heinonen (itseksseen). H—n — merkitsee Heinonen.

Henrikson (itseksseen). H—n — merkitsee Henrikson.

Hellsten (itseksseen). Sehän on Hellsten.

Heiskanen. Siinä on M—a alla.

Heinonen (itseksseen). Vanha henttuni Margareta on saanut tietää osoitteeni.

Hellsten (itseksseen). Se on Mandel, pahin »karhuni».

Henrikson (itseksseen). Se on poliisilta.

Emma. Mikä herroilla on?

Loviisa. Niin, samaa kysyn minäkin.

Heinonen. Ei mitään, ei mitään!

Henrikson. Ei mitään!

Hellsten (hiljaa Heiskaselle). Revi rikki kirje!

Heinonen (samoin). Syö kirje!

Henrikson (samoin). Anna kirje tänne!

Heiskanen. Enpä annakkaan!... Minulle on maksettu siitä ja minä annan sen...

Henrikson. Vaimolleniko?

Heiskanen. Ei hällekkään!

Emma. Mitä sinä kuiskaillet?

Henrikson. Minäkö? En ole sanonut sanaakaan.

17 kohtaus.

Edelliset. Heikkinen (tulee kiiruusti perältä).

Heikkinen (puettuna hännystakkiin). Anteeksi, arvoisa herrasväki!

Heinonen, Henrikson ja Hellsten (huudahtavat yht'aikaa). Häh! Kuka siellä?

Heikkinen. Minähän tässä vaan olen!

Heinonen (rauhottuneena). Mieshän se onkin!

Henrikson (samoin). Sehän on kirjanpitäjäni!

Heikkinen. Neitiseni! Minä tulen toivon ja rakkauden siivillä.

Karoliina. Minunko luokseni?

Heinonen. Tuoko se onkin?

Heikkinen. Teidän äitinne on sanonut, että olette hyvin rakastettava. Ja hän sekä isäntäni ovat sanoneet, että teillä on omaisuutta kuusikymmentätuhatta. Suvaitkaa minun pyytää Teitä omakseni!

Karoliina. Mitä?

Hellsten. Mitä tämä tahtoo sanoa?

Heinonen. Kuulkaas vaan herraseni!

Loviisa. Heinonen on hyvä ja pitää suunsa kiinni! Tämän nuoren miehen olen minä valinnut.

Emma. Hän on aivan minun mieheni kasvattama...

Heiskanen (Heikkiselle). Herra!... Tässä on kirje!

Henrikson, Heinonen ja Hellsten. Ei. Älä anna!

Loviisa. Mitä nyt? Mikä kirje se on, josta hän niin paljon puhuu.

Heikkinen. Kyllä te tiedätte... Samallinen, kuin ne toisetkin...

Loviisa. Mitkä toiset?

Heikkinen. Ne, jotka olette lukeneet, mutta joista ette ole välittäneet.

Loviisa. En ymmärrä mitään...

Heikkinen. Se on entiseltä morsiameltani, leskeltä, jonka kanssa olen kihlaukseni purkanut.

Loviisa. Onko teillä ollut morsian ennen?

Heikkinen. Oli kyllä! Mutta minä otan ennemmin sen, jolla on kymmenentuhatta enemmän!

Heinonen (itseks.). Hitto vieköön! Kirje olikin hänelle.

Loviisa. Kuinka te uskallatte, herraseni, tulla kosimaan tyttärtäni, vaikka olette jo ennen olleet kihloissa?... Luulin teitä vakavaksi nuoreksi mieheksi ja luotin veljeni suosituksiin... Herra! Vävykseni ette tule koskaan!... Hyvästi!

Heikkinen (itseks.). Saakeli soikoon! Ja minä kun luulin, että hän oli lukenut kirjeet. (Ääneen) Anteeksi, että tulin häiritsemään! — Hyvästi! (Menee perälle).

Heiskanen (seuraa häntä). Herra unhoittaa kirjeen! (Pitää kirjettä samassa kädessä, jossa harja on).

Heikkinen (kääntyy kiiruusti ympäri). Herra Henrikson! Herra Henrikson! (Kääntyessään sattuu hänen kasvonsa harjaan ja likaantuu).

Heiskanen. Ai perhana!

Heikkinen. Senkin aasi! — Etkö varota ihmisiä! (Toiset nauravat).

Heiskanen. Hä—hä—hä. Herra on musta kuin muriaani, vaan pestessä se paranee!

Heikkinen. Mikä häväistys! Minä menen heti lesken luo! Hänellähän on kivimuurinsa. (Menee).

18 kohtaus.

Edelliset paitsi Heikkinen.

Heinonen. No Loviisani! Mitäs nyt arvelet tuosta mallikelpoisesta miehestä?

Loviisa. Älä puhu minulle!

Heinonen (ivallisesti). Ei vähääkään mustaa pilkkua sen miehen luonteessa! Synti sitä sanoa!

Loviisa. Ole puhumatta minulle, johan sen sanoin!

Heinonen. Ehkä mieluummin kuulisit minun puhaltavan...?

Loviisa. Pois silmiäni edestä!

Emma (itseks.). Jotain on tekeillä talossani, josta en ole oikein selvillä... Mutta siitä pitää saada selvä! (Ottaa hatun tuolilta ja näyttää sitä Henriksonille). Onko tämä sinun hattusi?

Henrikson. Kummallinen kysymys!... Tietysti se on minun! Unhotin sen tänne saliin eilen illalla.

Emma. Ja kuitenkin siinä on *von Wiftenin* nimi.

Henrikson. Wiftenin?... Piru vieköön!... (its.) Olen yöllä vaihtanut hattuakin.

Emma. Kuinka se voi olla sinun hattusi? Tunnetko sinä von Wiftenin?

Henrikson. Kyllä nimeltä, enkelini! En sen enempää... Vaihdoin sen erehdyksessä teatterissa ja sain tuon resun sijaan... Se on ikävää, mutta mitäpä sille mahtaa? Panempahan kaappiin siksi kun... (menee ja avaa kaapin oven, mutta pelästyy Hellosen nähdessään ja paiskaa oven kiinni). Häh! Mitä nyt?

Toiset. Mitä se on?

Henrikson (itseks.). Saamiel auttakoon!... Olen hukassa!... Poliisi on kaapissa!

Emma. Mikä sinulla on? Miksi olet niin pelästyneen näköinen?

Hellsten. Onko kaapissa jotain, joka...

Heinonen. Pelkäätkö kummituksia?

Emma. Avaa kaapin ovi!

Henrikson. Ei, älä liikuta! Ala tule tänne!

Emma. Ei, nyt tämä käypi hullusti! Avaa kaapin ovi!

Henrikson. En voi!

Heinonen. Mikä hitto vaivaa veli Henriksonia?

Emma. Sitten avaan minä itse!

Henrikson. Anna olla!... (laskeutuu polvilleen). Emma! Puolisoni! Eukkoseni! Anna minulle anteeksi!

Emma. Mitä sinä sillä tarkoitat?

Henrikson. Minä olen pettänyt sinua... Olin viime yönä ravintolassa, vaikka kielsit minua menemästä. Tulin vähän juopotelleeksi ja sitten lauloimme vähän kadulla ja nyt on poliisi päässyt jälilleni...

Toiset. Poliisi!

Henrikson. Niin! Hän on kaapissa!

Emma. Ah, tämä menee liian pitkälle!... Minä pyörryn... (vaipuu tuolille).

Loviisa. Niin, ja minä sanon samat sanat (vaipuu hänkin tuolille).

Henrikson (avaa kaapin). Sanokaa pian, herra konstaapeli, sill'aikaa, kun vaimoni on pyörryksissä, mitä te tahdotte, että asia jäisi silleen?

Hellonen (astuu esille ja tekee kunniaa). Nöyrin palvelijanne! — (Itsekseen). Tämäpä oli hullunkurinen erehdys!

Henrikson. Älkää vaatiko kovin paljoa, jos suinkin on mahdollista! Olen perheenisä...

Hellonen. Totisesti sanoen, ei poliisi anna lahjoa itseään ja sentähden en pyydäkään mitään — ellei ehkä kumminkin vähän myynin apua morsiamelleni häihin.

Henrikson. Morsiamelleneko? Kuka hän on?

Hellonen. Tuossa hän tuleeikin!

19 kohtaus.

Edelliset. *Maiju* (tulee kahvikuppi kummassakin kädessään).

Henrikson. Maijuko?

Hellonen. Juuri hän!

Henrikson. Jalomielinen herra konstaapeli! Lupaam hänelle komean morsiuslahjan.

Hellonen. Maiju!

Maiju. Kalle! (Syleilee Hellosta, mutta lyöpi kupit samalla vastatusten että ne menevät rikki).

Henrikson. Ja nuo kupit saatte ikäänkuin talouden aluksi.

Emma (väsyneellä äänellä). Henrikson! Missä sinä olet?

Henrikson. Tässä, herttaiseni! (Menee Emman luo).

Emma. Sinä ilkiö! Kuinka voitkaan tuolla tavalla pettää oman rakkaasi. — Mutta tästä lähtien saat mennä milloin vaan haluat — vaikkapa ravintolaankin, kunhan vaan et mene salaa.

Henrikson. Kiitos! Kiitos!

Heinonen. Minua haluttaa myöskin käyttää tilaisuutta, niin kauan kuin vaimoni on pyörryksissä. — Lapsukaiseni! Eukkoni ihanteet sulhasien suhteen ovat ikipäiviksi sortuneet. Ottakaa toisenne ja olkaa iloiset! (Yhdistää Hellstenin ja Karoliinan kädet).

Hellsten. Lupaam tuottaa kunniaa valinnallesi, eno hyvä!

Loviisa. Hyi! Minä en siedä tätä ilmaa... Tahdon ulos kaupunkia katselemaan... (hypähtää ylös tuolilta). Heiskanen!... Tuo kenkäni!... Heiskanen!... Missä hän on?

Heiskanen (on ryöminyt pöydän alle ja nukkunut; herää). Täällä ollaan!

Loviisa. Luulenpa, että hän on nukkunut pöydän alle!

Heiskanen. Juuri niin! Pitäähän sitä huvitella vähän, kun on huvimatalla! (Menee perälle ja kiillottaa kenkää).

Esirippu alas.

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this

eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement

or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you ‘AS-IS’, WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™’s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation’s EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state’s laws.

The Foundation’s business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation’s website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to

maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.